

אלול (21)

חודש אלול

שְׁאֵלְתִי, שאלתי היחידה היא: "אוֹתָהּ אֶבְקֶשׁ", "שְׁבִיתִי בְּבֵית ה' כָּל יְמֵי חַיִּי", שכל בקשותי יהיו, לישיב בבית ה' כל ימי חיי. ספר "שיח הפרשה"

הקב"ה מתרצה וסולח לבניו אהוביו

ימי חודש אלול קרויים: "ימי רחמים ורצון", "רחמים" הם לשון אהבה כלשון הגמרא (שבץ כג:): "דרחים רבנן", שאוהב תלמידי חכמים. ומה פירוש "רצון"? מה הם "ימי רצון"? אדם שובר חפץ, בא בעל החפץ אל המזיק ותובע ממנו לקנות לו חפץ חדש או לשלם לו את מלוא הנזק. איך מכריו השלט בחנויות לממכר זכוכית? "שברת, שלמת". אבל אם המזיק הוא חבר קרוב ואהוב של בעל החפץ, הוא יוותר לו על התשלום המלא, לכל היותר ידרוש ממנו תשלום סמלי, ואם המזיק הוא הבן של בעל החפץ, במקרה כזה הוא סולח ויוותר לו גמרי. לכל היותר הוא יעניש אותו באיזהו עונש חינוכי, כדי שלהבא ידע להיזהר. מה קרה? מדוע היחס משתנה מאדם לאדם? מה ההבדל ביניהם? פשוט מאוד: טבע הבריות ודרך העולם, שכאשר מדובר באדם קרוב, שרצוי ואהוב עליה, אתה מעלים עין וסולח לו בלבך. כל השנה הקב"ה דורש מהאדם תשלום מלא על העבירות, התשלום הוא על ידי חזרה בתשובה שלמה של החוטא, או על ידי מתן עונש לחוטא כחומרת המעשה. אך ימי חודש אלול הם ימי רצון, בימים הללו בני האדם רצויים לפני ה' והוא דורש מהם תשלום קטן, סמלי, העיקר שמכאן ולהבא ידעו להיזהר ולא לשבור חפצים. ספר "שש אמרתך אלול" רב אלקריף שליט"א

עבודת ימים אלו

בספר "עמודי שש" כתוב: אחד מבני משפחתו של רבי ישראל מסלנט רב דוד ליפקין זצ"ל, היה מנהגו לישיב בבית המוסר בקובנא ונקרא בפי כולם "הפרוש" בשבת מברכין "אלול" לאחר התפילה קרא ר' דוד לכמה מהתפללים ואמר: היודעים אתם כיצד הגדיר רבי ישראל את עבודת אלול. משל, לקטר רכבת, שנסע במסלול ירידה במשך אחד עשר חודשים ללא הפסקה, כעבור אחד עשר חודשים, החליט כי במשך חודש אחד רוצה לעלות את כל הדרך שירד, כמה עמל ויגיעה דרושים למשימה כה קשה? זוהי עבודת אלול! בספר "כוכבי אור" כתב, כשמתבוננים אנו במה שתקנו חז"ל הקדושים חודש שלם להכנה ליום הדין, עומדים משתוממים, אם רבותינו הקדושים שכל ימיהם אש שלהבת י-ה, הזיקו לעצמם חודש. כמה הכנה צריכים אנו לעשות, הלא לכל הפחות היה צריך להתחיל מחודש שבט!

ספר "אוצרות התורה, אלול"

חודש אלול הוא חודש הרחמים והסליחות, חודש ההכנה לקראת ראש השנה ויום הכיפורים. חז"ל אומרים ש"אלול" הוא ראשי תיבות של הפסוק: אני לדודי ודודי לי (שיר השירים ו, ג). פסוק זה מבטא קשר של אהבה וקרבה הדדית בין עם ישראל לקוב"ה. מה פשר הסדר "אני לדודי" קודם ל"דודי לי"? לכאורה היינו מצפים שהקב"ה יפתח את הקשר ויתקרב אלינו תחילה. אך דווקא באלול, עם ישראל יוזם את הקרבה: אני לדודי האדם עושה את הצעד הראשון, שב בתשובה, מתקרב, מיישר דרכיו ואז נענה מלמעלה: "ודודי לי" הקב"ה מקרבו אליו. הרמז הוא שהימים האלה אינם רק זמן של פחד ודין, אלא הזדמנות עצומה לקרבה. כמו שמלך יוצא לשדה, כפי שמובא בספרי חסידות, וכולם יכולים לגשת אליו בלי פרוטוקול ובלי מכשולים. זהו זמן שהקב"ה קרוב, רק צריך לפתוח את הלב. עוד רמז באלול "איש לרעהו ומתנות לאביונים". רבותינו מציינים גם רמז נוסף באלול: "איש לרעהו ומתנות לאביונים" (אסתר ט, כב) ראשי תיבות: אלול, מכאן אנו למדים שחודש אלול הוא זמן לתיקון הבין אדם לחבירו, לא רק בין אדם למקום. לכן, עבודת חודש אלול צריכה לכלול שלושה מישורים: תשובה תיקון המעשים, וידוי, קבלה לעתיד. תפילה, התחזקות בתפילות, סליחות, תהילים. צדקה, עזרה לזולת, שלום בין אדם לחבירו, תמיכה בנזקקים. רבי ישראל מסלנט זצ"ל היה אומר: הזמן הוא החיים ואלול הוא תמצית החיים! זהו הזמן לחשב מסלול מחדש, להיטהר ולהתקרב לבורא עולם. המלקט

אֶת שְׁאֵלְתִי מֵאֵת ה' אוֹתָהּ אֶבְקֶשׁ שְׁבִיתִי בְּבֵית ה' כָּל יְמֵי חַיִּי (כז. ד)

תמהו המפרשים על כפלות הלשון, "אֶת שְׁאֵלְתִי", ושוב, "אוֹתָהּ אֶבְקֶשׁ"? תירץ החתם סופר, דלכאורה היאך אנו מבקשים כל כך על צרכי הגוף, הרי אמרו בזה"ק כי אין נאה להיות ככלבים הצועקים הב הב, אלא התשובה היא, שכל בקשותינו אין תכליתם לדברים עצמם, אלא כדי שנוכל לעבוד את השי"ת כראוי, כי אם האדם אינו בריא או שאין לו פרנסה, קשה עליו לעבוד את השי"ת, וא"כ התכלית היא להתעלות בעבודת ה'. וזאת אמר דוד המלך: "אֶת שְׁאֵלְתִי", מבקש אני ממך בקשת אחת, "אוֹתָהּ אֶבְקֶשׁ", והיא הבקשה הפנימית אשר כל הבקשות מכוונים אליה: "שְׁבִיתִי בְּבֵית ה' כָּל יְמֵי חַיִּי". ב"שם משמאל" מביא לפרש בשם הרבי ר' בונים מפשיסחא, כי דוד המלך ביקש שכל רצונותיו ומאוייו יהיו אך ורק לשבת בבית ה'. וזהו: "אֶת שְׁאֵלְתִי"

המלך בשדה

חז"ל אומרים שימי חודש אלול הם ימי רחמים ורצון, בהם הקדוש ברוך הוא קרוב לכל יהודי. אדמו"ר הזקן (בעל התניא) מביא משל נפלא: "המלך בשדה" כאשר המלך נמצא בארמון, קשה להיכנס אליו ודורש פרוצדורות רבות. אך כאשר הוא יוצא אל העם ונמצא בשדה כל אחד יכול לגשת אליו, אפילו פשוט שבפשוטים, והמלך מקבל את כולם בסבר פנים יפות. כך גם בימי אלול, הקב"ה יוצא כביכול "אל השדה", מתקרב אל כל יהודי, ונותן לנו הזדמנות לתשובה, לקרבה, לחיבור. זה הזמן "לחזור הביתה". "אני לדודי ודודי לי" ראשי תיבות אלול. זהו זמן של אהבה הדדית בין הקב"ה לעם ישראל. כשאדם עושה צעד קטן של קירוב, הקב"ה עושה לקראתו צעדים רבים.

תשובה: פתיחת דף חדש ללא זכות וללא חובה

מזלו של חודש אלול הוא "בתולה", וביאר הרמב"ן (הובא בחכמה ומוסר ח"א אות פה). אמנם נראה, שמונחת כאן כוונה נוספת. אדם החוטא נמשל לאשה שסטתה תחת בעלה. והנה אשה שקלקלה אסורה לבעלה, ואם כן, כיצד תיתכן תשובה מצד כלל ישראל לאחר שבגדו בהקב"ה? אלא התחדש בכוחה של התשובה שהקב"ה קורא אל עם ישראל: "שובי בתולת ישראל" (ירמיה לא. כ), הקב"ה קורא לכנסת ישראל "בתולה", כלומר כאילו מעולם לא חטאה. עומק הדברים בזה הוא על פי מה שכתב רבינו יונה ביסוד התשובה: ביום ההוא ישליך כל פשעיו אשר עשה, ויעשה עצמו כאילו בו ביום נולד ואין בידו לא זכות ולא חובה, וזה היום תחלת מעשיו. תשובה אין משמעותה רק שאין לו חטאים, אלא כמו שכתב רבינו יונה: אין בידו לא זכות ולא חובה, פתחית דף חדש, ללא חובות ולא זכויות! הרמב"ם (הלכות תשובה פ"ב ה"ד) כתב: מדרכי התשובה... ומשנה שמו, כלומר אני אחר ואיני אותו האיש שעשה אותן מעשים. גם אשה נשואה שלא חטאה מעולם וכל חייה נהגה בקדושה וטהרה, עדיין אינה נקראת בתולה. תשובה היא כאילו בו ביום נולד, כמו בתולה, הקשר הראשון עם בעלה! כל מה שהיה בעבר, הן לטוב והן למוטב, כאילו לא היה. הכל מתחיל מחדש.

רב פינקוס זצ"ל בספרו "אלול ימים נוראים"

אלול חודש הרחמים

החודש הזה נקרא גם "חודש הרחמים", כי הקב"ה מרחם במיוחד על ישראל. רבי נחמן מברסלב אומר שכשאדם מתפלל באלול, תפילתו מגיעה ל"רחמים רבים. זו הזדמנות נפלאה לזכור שכל תיקון גם קטן מתקבל ברחמים גדולים. ולכן, אלול הוא זמן אידיאלי לסלוח ולהתקרב גם לזולת. הרמח"ל מסביר שאלול הוא חודש שבו האור האלוקי מתקרב ומתגלה לעולם בצורה עמוקה יותר. הקב"ה מקריב אלינו את נשמתו ונותן לנו כוח להתחזק. החיבור החודשי הזה מאפשר

התחדשות רוחנית: לשחרר טפחות של עוונות, להתחזק במידות טובות, ולהתמלא באמונה ובשמחה. המלקט

הלכה: זמן אמירת הסליחות

הזמן המובחר ביותר לאמירת סליחות הוא באשמורת הבוקר קודם עלות השחר, שהוא סוף הלילה והקב"ה שט בעולם הזה והוא עת רצון. מי שקשה לו בזה, יכול לכתחילה לומר הסליחות בציבור אחר חצות לילה דגם אז הוא עת רצון, ומי שגם זה קשה לו, יאמר עם הציבור בבוקר לפני תפילת שחרית או מלפני תפילת מנחה. ספר "הליכות מועד" רב אופיר מלכא שליט"א

פתגם: אלול, הזמן שהלב שומע את מה שהנשמה לוחשת כל השנה. פתגם חסידי

חקירה: דרבנן

כשחכמים תקנו תקנות וגזירות, הם דינים נפרדים מדיני התורה, ודיני דאורייתא נשארו כמו קודם התקנה, או שתקנות דרבנן מצטרפות להיות כחלק מהתורה ומעין פירוש לדבריה, ודיני התורה עצמן משתנים על פיהן. כלומר, האם חכמים מוסיפים על התורה או שמשנים אותה (דרכי משה דרך הקודש א-ד. ובעיון בלומדות א דן בזה לגבי שחטי חוץ, איסורי דרבנן בשבת, ריבית סאה בסאה ואין מבטלין איסור לכתחילה. ספר "קובץ יסודות וחקירות"

אלול: תפילה

פעם אחת נכנס נער צעיר לשיבה בחודש אלול, ואמר לרב שלו: כבוד הרב, אני לא יודע להתפלל כמו כולם, ולא למדתי הרבה, אולי כבר מאוחר מדי בשבילי. ענה לו הרב: באלול, אין מאוחר. הקב"ה שמח על כל צעד קטן שלך. אפילו אתה רק דופק בדלת, בשמים כבר פותחים לך. המלקט

שבת שלום

יוצא לאור לרפואה שלימה, ברוך יואל שמעון ישראל בן פנינה, ראובן ישי בן מרצדס, הדסה אסתר בת רחל בחלא קטי, פטריק יהודה בן גלדיס קאמנונה, אברהם רפאל בן רבקה, מאיר חיים בן גבי זווירה, ראובן בן איזא, ויקטוריה שושנה בת ג'וסיס חנה, רפאל יהודה בן מלכה, שלמה בן מרים, אבישי יוסף בן שרה לאה, אוריאל נסים בן שלום, אלחנן בן חנה אנושקה, מרים בת עזיזא, סנדרין אסתר בת מרים, דוד בן מרים, יעל בת כמנונה, ישראל יצחק בן ציפורה, עמנואל בן סוזן אויזה. שלום בית: גיולה חיה בת סופי לבנה ואילן יהודה יצחק בן סנדרה סולאנג. זיווג הגון: יוני מאיר משה בן אסתר, אילן אלי אהרן בן אסתר, קלואי אורה בת סופי לבנה, לולה לאה בת סופי לבנה, לאה בת רבקה, אלודי רחל מלכה בת חשמה, יוסף גבריאל בן רבקה, מרים בת רבקה. הצלחה רבה בכל: נאור דוד בן יעל דינה, ליטל בת יעל דינה, לחנה בת אסתר וליונתן מרדכי בן שמחה ברכה זרע של קיימא ללבנה מלכה בת עזיזא וליאור עמיחי מרדכי בן גייויל לאוני. לעילוי נשמת: ראובן בן חנינה, ג'ינט מסעודה בת ג'ולי יעל, שלמה בן מוחה, מסעודה בת בלח, גיא יונה בן לאה, יוסף בן מייכה. מוריס משה בן מרי מרים. אליהו בן מרים, ניסים חי הוברט בן ג'ולי, ליליאן רוזה בת אוטה נ'מה, דוד בן מרים, פליקס סעידו בן אטו מסעודה. אפרת רחל בת אסתר כוכבה, אברהם בן אליעזר, מלכה אנרייט מרוזקה, אנדרה סעיד בן פורטונה מסעודה, קרול מזל אדסה בת גבי זרנגנה, אברהם בן אסתר.

יוסף גרמון כולל עקס לע בען
לכל עניני הדף נא לפנות במייל ל:
germon73@hotmail.fr
ניתן למצוא את העלון
www.kollel-aixlesbains.fr